

## ВЪШКИ – БОРБАТА С ТЯХ ПРОДЪЛЖАВА

### Какво представляват въшките?

Въшките са безкрили кръвосмучещи насекоми, паразитиращи по хората и животните с постоянна телесна температура, върху които прекарват целия си живот. По хората паразитират главова, дрешна и срамна въшка.

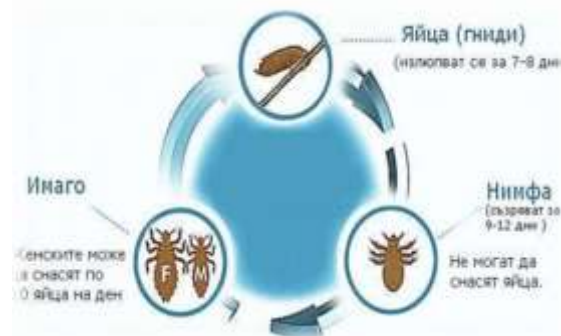


### Какво трябва да знаем за главовата въшка?

Главовата въшка (*Pediculus humanus capitis*) е ектопаразит /външен паразит/и живее в окосмената част на главата.



Тялото и е удължено, гръбно-коремно сплескано с размери 2-4 мм. Женската снася яйцата си (гниди) в основата на косъма, близо до кожата, като ги залепва много здраво. Най-много са гнидите в тилната област и зад ушите, но при силно опаразитяване се намират по всички части на главата. Яйцата са с бяло-жълтеникав цвят с удължено-овална форма. Около седмица след снасянето на яйцето, развилата се в него млада въшка (т. н. нимфа) се излюпва. Току-що излюпената въшка е белезникава, почти прозрачна, и трудно може да се открие в косата. Около час по-късно тя е в състояние да смуче кръв. За 18-20 дни след излюпването се появяват полово зрели мъжки и женски. Въшките смучат кръв с помощта на хоботче, разположено в предната част на тялото, по няколко пъти на ден.



### Как става заразяването?

Възприемчивостта към въшките е всеобща. Те са паразити на "социалния контакт". Преминването им от един човек на друг става само при близък контакт (доближаване на главите, ползване на общи гребени, хавлии, принадлежности за коса, легло, спално бельо, възглавница и др. ). Никой не е застрахован от опаразитяване, но най-податливи са децата, тъй-като играейки те доближават главите си, което улеснява лесното предаване на паразитите от едно дете на друго и

обяснява завишеното опаразитяване в организирани детски и ученически колективи. Една въшка може да прелази за един ден през няколко глави и да снесе гниди, което твърде много усложнява борбата с ектопаразита.

### **Какви са оплакванията?**

Най-характерният признак е неприятният сърбеж който се появява на местата на кръвосмучене. Сърбежът е придружен с безпокойство, усещане за движение в косите. В резултат на разчесването може да се развие екзема. При тежко опаразитяване с главови въшки е възможно да се получат гноjni възпаления, а при по-чувствителни хора и повишение на температурата. Борбата с въшките е трудна, защото се захващат много здраво за косъма и много често е необходимо да бъдат една по една ръчно отделяни. Те са твърде малки и може въобще да не се забележат от неопитно око, гнидите да се сбъркат със себорея /пърхот/, а току- що излюпената въшка, е белезникава, почти прозрачна, и трудно може да се открие в косата.

### **Как да ги открием?**

Въшките се откриват трудно, поради техния размер и цвят, вариращ от сиво-бял до кафяво. Най-чест симптом е сърбежът, но при слаба опаразитеност той може да липсва. Паразитите се откриват и с невъоразено око, като за потвърждаване може да се използва лупа или микроскоп. Гнидите се забелязват по-лесно и могат да се открият захванати за отделни косми близо до скалпа. Въшливостта с главови въшки засяга всички социално-икономически групи от населението. Най-уязвими са децата и учениците в затворените колективи.

### **Как да се справим с въшките?**

#### **Унищожаване на главови въшки**

За унищожаване на въшки се използват противовъшкови (инсектицидни) препарати (шампоан, лисион и др.) по схеми и експозиции, указани от производителя. Набавят се от аптеката.

Обработките за унищожаване на главови въшки се извършват чрез обилно намокряне на косата с инсектициден препарат, като се внимава да не се допусне контакт на препарата с лигавицата на очите.

След изтичане на определеното време за експозиция главата се измива с топла вода и сапун и косата се изресва с гъст гребен.

При голяма опаразитеност на гребена се поставя памук и периодично по време на обработката се потапя в топъл оцет за по-лесно отлепване на гнидите.

При унищожаване на главови въшки не трябва да се забравя и обработките за обезпаразитяване на шапки, кърпи, перуки и други принадлежности – изпиране при температура над 50°C.

Въшките или гнидите по миглите и веждите на опаразитени лица се отстраняват чрез пинсета, като при деца манипулацията се извършва от лекар.

След обработката с инсектицидния препарат вещите се изпират със сапун и се изплакват обилно с вода.

Обработката на главата с препарат против въшки се повтаря след 7 дни с цел да се отстранят евентуално новоизлюпили се въшки.

Непрекъснатото извършване на преглед на окосмената част на главата и своевременното откриване на опаразитяването, както и предприемането на бързи мерки, гарантира по-бързо решаване на възникналия проблем. Обработката с препарати не решава веднага проблема – прегледа за гниди (яйца) трябва да продължи дълго време след ликвидиране на живите паразити!

#### **Унищожаване на дрешни въшки**

Дрешните въшки се унищожават чрез:

- а) изпиране на дрехите с топла вода;
- б) изваряване на бельото за 5 минути;
- в) изглаждане на дрехите с гореща ютия, като се обръща особено внимание на ръбовете и шевовете - по-тънките дрехи могат да се изгладят само от опаковата страна, а по-дебелите се изглаждат и от двете страни;

г) постелните принадлежности и други вещи, които не могат да се подлагат на термична обработка, се обезпаразитяват в парна дезинфекционна камера за 1 час при 70 градуса Целзий (не се подлагат на такава обработка кожени, найлонови и други вещи, които се увреждат от високата температура);  
д) обработка на дрехите с прахообразни и течни инсектицидни препарати.

При унищожаване на дрешните въшки с прахообразни препарати се използват опаковки с отворстия на капака за опрашване. За обработка на дрехите на един човек са необходими 100-150 г от препаратата. Препаратът се разнася равномерно по вътрешната страна на бельото и дрехите, като се обръща особено внимание на ръбовете и шевовете. Чорапите също се обработват. След обработката с инсектицидния препарат дрехите и останалите вещи се изпират със сапун и се изплакват обилно с вода. При обработването на помещения се използват противовъшкови препарати в доза по 1-2 г/кв.м повърхност.

РЗИ, Монтана